

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 17/2021-46

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daša Bajanová, s. r. o., Starosaská 3, Spišská Nová Ves, proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/112/2009-318 z 30. apríla 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/112/2009-318 z 30. apríla 2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 1C/112/2009-318 z 30. apríla 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Okresnému súdu Spišská Nová Ves na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Spišská Nová Ves **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **450,29 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 30. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“),

práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 17/2021-15 z 27. januára 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením všeobecného súdu. Vo zvyšnej časti, teda v časti namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým uznesením všeobecného súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí. Predmetom prerokovania vo veci samej je preto už len posúdenie namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

3. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia, ďalších príloh sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva nasledovný stav veci:

4. [REDAKOVANÉ] sa ako žalobca (ďalej len „žalobca“) v konaní vedenom na Okresnom súde Spišská nová Ves (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 1C/112/2009 (konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 1C/733/2001) domáhalo voči sťažovateľke ako žalovanej v 1. rade a voči ďalším žalovaným v 2. až vo 4. rade ([REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – pozemkom.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 1C/112/2009-221 z 15. januára 2013 konanie o návrhu žalobcu z 2. decembra 2010 na pripustenie ďalších účastníkov do konania na strane žalobcu zastavil, žalobu zamietol, žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky náhradu trov konania v sume 4 953,50 eur, vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v 2., 3. a vo 4. rade rozhodol tak, že žiaden z týchto účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Vo vzťahu k výroku o trovách konania medzi žalobcom a sťažovateľkou okrem iného uviedol, že pri určení výšky hodnoty jedného úkonu právnej pomoci vychádzal z hodnoty sporných nehnuteľností za použitia zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o miestnych daniach“). Za celkovú hodnotu predmetu sporu považoval sumu 20 869,38 € ([REDAKOVANÉ]).

6. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalobca (odvolanie zo 4. marca 2013), o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1Co/158/2013-255 z 9. apríla 2014 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu v zamietavom výroku a vo výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovanými v 2. až vo 4. rade. Zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o trovách konania medzi žalobcom a sťažovateľkou a v rozsahu zrušenia vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie. Vo vzťahu k zrušenému výroku o trovách konania konštatoval, že súd výšku odmeny za jednotlivé úkony právnej pomoci advokátom vyčíslil z hodnoty predmetu konania, ktorú sťažovateľka vyčíslila a odôvodnila až vo svojom písomnom podaní doručenom súdu 17. januára 2013, teda po rozhodnutí okresného súdu. Súčasťou tohto vyúčtovania sú aj pripojené listiny, ktoré majú potvrdzovať hodnotu

jednotlivých pozemkov, ktorých určenia vlastníckeho práva sa žalobca v konaní domáhal. Vyúčtovanie trov konania sťažovateľky s prílohami, z ktorého vychádzal okresný súd pri rozhodovaní, sa nedostalo do dispozičnej sféry žalobcu, ktorý sa s týmito listinami nemohol oboznámiť a zaujať stanovisko k ustálenej hodnote predmetu konania.

7. Okresný súd následne uznesením č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky trovy konania v sume 5 407,04 eur. Okresný súd pri určení hodnoty predmetu sporu vychádzal v zhode so sťažovateľkou zo zákona o miestnych daniach a celkovú hodnotu predmetu sporu ustálil na 20 869,38 eur.

8. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 podal žalobca odvolanie (odvolanie z 12. mája 2015). Krajský súd ako súd odvolací uznesením č. k. 1Co/556/2015-290 z 23. novembra 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 1 Co 556/2015-299 z 26. septembra 2017 (ďalej uznesenie krajského súdu č. k. 1Co/556/2015-290 z 23. novembra 2016 a opravné uznesenie krajského súdu č. k. 1Co/556/2015-299 z 26. septembra 2017 spolu aj „uznesenie krajského súdu“) zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 tak, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 1 542,71 eur. Žalobcovi zároveň priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 85,22 %. Krajský súd považoval odvolaciu námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení o nesprávnom postupe pri oceňovaní predmetu konania, vychádzajúc z úpravy zákona o miestnych daniach, za neopodstatnenú. Za čiastočne dôvodné považoval krajský súd odvolanie žalobcu s prihliadnutím na jeho odvolaciu námietku, ktorou namietal ustálenie výšky hodnoty predmetu konania u [REDAKOVANÉ]. V tomto smere krajský súd uviedol, že predmetné parcely predstavujú zastavané plochy, čo v konečnom dôsledku vedie k záveru o celkovej hodnote predmetu sporu v sume 2 538,08 eur. O výške náhrady trov konania, ktorá bola žalobcovi voči sťažovateľke priznaná uznesením krajského súdu, rozhodol okresný súd v súlade s § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) uznesením č. k. 1C/112/2009-304 z 15. júla 2019 vydaným vyšším súdnym úradníkom (ďalej len „uznesenie vyššieho súdneho úradníka“), ktorým sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy odvolacieho konania vo výške 322,09 eur. Okresný súd v odôvodnení uznesenia vyššieho súdneho úradníka okrem iného konštatoval: „Právny zástupca žalobcu vychádzal pri určení odmeny za jeden úkon právnych služieb v rámci vyčíslenia trov právneho zastúpenia z ustanovenia § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v účinnom znení. Za tarifnú hodnotu veci právny zástupca žalobcu určil žalovanú sumu 20.869,38 €, pričom za jeden úkon právnej služby určil základnú sumu 370,14 €. Súd priznal advokátovi náhradu trov právneho zastúpenia v zmysle § 13a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v účinnom znení za nasledovné úkony a v nasledovnej výške: - písomné podanie vo veci samej (vyjadrenie k odvolaniu) - 370,14 €. Súd teda celkovo priznal advokátovi odmenu vo výške 370,14 € za vykonaný úkon právnej služby. K tomuto úkonu súd priznal advokátovi aj roku vykonania úkonu zodpovedajúci režijný paušál spolu vo výške 7,81 €. Súd priznanú odmenu nezvýšil o daň z pridanej hodnoty, keďže právny zástupca súdu nepredložil osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty. Vzhľadom na vyššie uvedené nevyhnutné trovy právneho zastúpenia žalobcu v odvolacom konaní predstavujú sumu 377,95 €. Keďže žalobcovi vznikol nárok len na pomernú časť trov odvolacieho konania a to v rozsahu 85,22 %, kedy uvedené percento predstavuje rozdiel medzi percentuálnym úspechom žalobcu

a percentuálnym úspechom žalovanej v 1. rade, súd zaviazal žalovanú v 1. rade na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 322,09 € v zmysle výroku tohto uznesenia.“

9. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť. V sťažnosti namietala, že predmetom odvolacieho konania bolo len rozhodnutie o trovách konania – trovách právneho zastúpenia. Odvolacie konanie prebiehalo proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015. Poukázala na skutočnosť, že krajský súd vo svojom uznesení vychádzal z hodnoty jedného úkonu právnej pomoci v sume 101,25 eur, z hodnoty sporu 2 538,08 eur, preto v žiadnom prípade nemôže okresný súd pri rozhodnutí o trovách odvolacieho konania vychádzať z hodnoty sporu 20 869,38 eur. Zároveň úkon právnej pomoci v rámci odvolacieho konania, keď nebolo rozhodované vo veci samej, nemôže byť posudzovaný na účely určenia výšky náhrady trov ako jeden celý úkon, ale len ako polovičný úkon v zmysle § 14 ods. 2 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Tiež uviedla, že jej finančná situácia je nepriaznivá, poberá iba starobný a vdovský dôchodok.

10. Okresný súd uznesením č. k. 1C/112/2009-318 z 30. apríla 2020 (ďalej len „uznesenie sudcu“) sťažnosť sťažovateľky zamietol. V odôvodnení uznesenia okrem iného konštatoval: „... na tunajšom súde bolo vedené konanie s hodnotou predmetu sporu vo výške 20.869,30 €, pričom podľa názoru súdu podaním hoci aj len čiastočného odvolania sa predmet konania nezmenil, a teda kontinuita predmetu súdneho konania zostala zachovaná. Súd ďalej poukazuje na znenie ust. § 10 ods. 2 citovanej vyhlášky, v zmysle ktorého sa za tarifnú hodnotu považuje cena veci ktorej sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby. K uvedenému výkladu tohto ustanovenia súd poukazuje napríklad na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: I. ÚS 387/2018 zo dňa 14.11.2018. Pokiaľ ide o aktuálne osobné, majetkové a sociálne pomery žalovanej má súd za to, že tieto mohol zvážiť jedine odvolací súd pri svojom rozhodovaní o nároku na náhradu trov odvolacieho konania a nie tunajší súd rozhodujúci o vyčíslení trov.“

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Proti napadnutému uzneseniu sudcu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje:

a) krajský súd v uznesení z 23. novembra 2016 ustálil hodnotu sporu – pozemkov na sumu 2 538,08 eur ku dňu začatia súdneho konania, a z tejto hodnoty aj vychádzal pri priznávaní náhrady trov konania sťažovateľke, následne však okresný súd (v uznesení vyššieho súdneho úradníka a v uznesení sudcu) pri priznávaní náhrady trov konania žalobcovi vychádzal z hodnoty predmetu sporu 20 869,38 eur, ide preto o diskriminačné a zmätočné rozhodnutie okresného súdu vo vzťahu k sťažovateľke,

b) okresný súd napadnutým uznesením sudcu rozhodol i v rozpore s § 14 ods. 2 písm. b) vyhlášky, keď priznal jeden celý úkon, pričom mal priznať len ½-icu úkonu. Odvolacie konanie sa totiž viedlo proti rozhodnutiu o trovách (proti uzneseniu okresného súdu z 21. apríla 2015), nie vo veci samej. Týmto argumentom predneseným sťažovateľkou v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sa okresný súd v napadnutom uznesení sudcu ani nezaoberal,

c) sťažovateľka z opatrnosti uhradila sumu, na ktorej plnenie bola napadnutým uznesením sudcu zaviazaná, je však názoru, že týmto uznesením boli porušené aj jej majetkové práva.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

12. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že s poukazom na argumenty uvedené sťažovateľkou je ústavná sťažnosť dôvodná.

13. K veci sa vyjadril aj zákonný sudca, ktorý uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z právneho rozboru vypracovaného vyšším súdnym úradníkom vo forme návrhu napadnutého uznesenia.

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

14. Zúčastnené osoby, ktorými sú [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (žalobca), [REDAKOVANÉ] (žalovaná 2), [REDAKOVANÉ] (žalovaný 3), [REDAKOVANÉ] (žalovaný 4) sa v ústavnom súdom stanovenej lehote k ústavnej sťažnosti nevyjadrili.

III.3. Replika sťažovateľky:

15. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla, že navrhuje rozhodnúť v zmysle petitu ústavnej sťažnosti, pretože jej práva boli v súdnom konaní porušené.

16. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pretože na základe podaní účastníkov a predloženého spisu okresného súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

17. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením označených práv je založená na jej tvrdení o svojvoľnosti, zmätočnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia sudcu.

18. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

19. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho

rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

20. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

21. Odôvodnenie uznesenia vyššieho súdneho úradníka a odôvodnenie uznesenia sudcu nemožno posudzovať izolovane, pretože tieto z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

22. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vytýka okresnému súdu dve pochybenia, a to, že okresný súd pri rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu vychádzal z nesprávnej hodnoty sporu – 20 869,38 eur, správne však mal vychádzať z hodnoty 2 538,08, ako to ustálil krajský súd v uznesení z 23. novembra 2016, a okresný súd v uznesení sudcu nereagoval na argument sťažovateľky, podľa ktorého okresný súd nemal žalobcovi priznať náhradu trov odvolacieho konania za úkon právnej pomoci vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny, ale len vo výške jednej polovice základnej sadzby tarifnej odmeny, keďže nešlo o úkon vo veci samej.

23. K sťažnostnej námietke týkajúcej sa hodnoty predmetu sporu, ktorá je kľúčová pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za úkon právnej pomoci podľa vyhlášky (na účely rozhodnutia o výške trov konania pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia), ústavný súd uvádza, že ako to vyplýva z prehľadu rozhodovacej činnosti okresného súdu a krajského súdu (bod 5 a nasl. odôvodnenia tohto nálezu), hodnota predmetu sporu nebola v priebehu konania jednoznačná, na túto mali strany sporu odlišné názory. Sťažovateľka vyčíslila hodnotu predmetu sporu – sporných pozemkov na sumu 20 869,38 eur (z tejto hodnoty vychádzal pri rozhodovaní okresný súd v rozsudku z 15. januára 2013 aj v uznesení z 21. apríla 2015). S danou hodnotou žalobca nesúhlasil, čo deklaroval vo svojich podaniach v konaní (odvolanie žalobcu proti rozsudku okresného súdu z 15. januára 2013, odvolanie žalobcu proti uzneseniu okresného súdu z 21. apríla 2015). Hodnota predmetu sporu bola právoplatným spôsobom ustálená uznesením krajského súdu z 23. novembra 2016 v spojení s opravným uznesením z 26. septembra 2017. Krajský súd dospel k záveru, že okresný súd vo svojom uznesení z 21. apríla 2015 správne založil svoje rozhodnutie na § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a vzhľadom na úspech sťažovateľky jej priznal plnú náhradu trov konania. Krajský súd považoval odvoláciu námietku žalobcu spočívajúcu v tvrdení o nesprávnom postupe pri oceňovaní predmetu konania, vychádzajúc z úpravy zákona o miestnych daniach, za neopodstatnenú. Za čiastočne dôvodné považoval krajský súd odvolanie žalobcu s prihliadnutím na jeho odvoláciu námietku, ktorou namietal ustálenie výšky hodnoty predmetu konania u [REDAKOVANÉ]. V tomto smere krajský súd uviedol, že predmetné parcely predstavujú zastavané plochy, čo v konečnom dôsledku vedie k záveru o celkovej hodnote predmetu sporu v sume 2 538,08 eur.

24. Okresný súd v uznesení vyššieho súdneho úradníka (ktoré nadväzuje na uznesenie krajského súdu a bolo vydané až po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia krajského súdu) za hodnotu predmetu sporu, z ktorej vyčíslil náhradu trov právneho zastúpenia žalobcu, považoval sumu 20 869,38 eur. Sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka bola zamietnutá, keď sa okresný súd v uznesení sudcu stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka.

25. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v uznesení vyššieho súdneho úradníka a v nadväznosti naň aj v uznesení sudcu v rozpore so skôr prijatými závermi krajského súdu vyslovenými v uznesení krajského súdu o hodnote predmetu sporu vyčísl'oval výšku náhrady trov odvolacieho konania žalobcu zo sumy 20 869,38 eur. Uvedené predstavuje zjavnú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, keď okresný súd pre takýto postup neposkytol relevantnú a logickú argumentáciu, nereflektoval na skoršie závery krajského súdu ani neuviedol, prečo sa od nich odklonil. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľke, že v predmetnom prípade niet rozumného dôvodu vychádzať v rámci toho istého súdneho konania pri vyčísl'ovaní náhrady trov konania priznávanej žalobcovi z inej, diametrálne vyššej hodnoty predmetu sporu, než tomu bolo pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania priznávanej sťažovateľke súdom uznesením krajského súdu.

26. Ústavný súd ďalej uvádza, že okresný súd uznesením č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky trovy konania vo výške 5 407,04 eur, pričom z odôvodnenia uznesenia je zrejmé, že predmetné rozhodnutie je aj rozhodnutím o trovách konania o odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 1C/112/2009-221 z 15. januára 2013 (okresný súd priznal sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania za vyjadrenie k odvolaniu z 3. apríla 2013). Krajský súd uznesením č. k. 1Co/556/2015-290 z 23. novembra 2016 zmenil uznesenie okresného súdu z 21. apríla 2015 tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 1 542,71 eur, čím bola teda otázka náhrady trov konania posudzovaná okresným súdom v uznesení z 21. apríla 2015 (trovy konania pred okresným súdom a trovy odvolacieho konania proti rozsudku okresného súdu z 15. januára 2013) s konečnou platnosťou vyriešená (uznesenie okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 v spojení s uznesením krajského súdu z 23. novembra 2016 nadobudlo právoplatnosť 26. januára 2017). Pokiaľ ide o výrok uznesenia krajského súdu z 23. novembra 2016, ktorým žalobcovi priznal voči sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania, tento sa týka už len trov odvolacieho konania vyvolaného odvolaním žalobcu z 12. mája 2015, smerujúcim proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že žalobca bol v konaní o odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu z 15. januára 2013 vo veci samej neúspešný.

27. Keďže uznesenie okresného súdu č. k. 1C/112/2009-267 z 21. apríla 2015 je uznesením o trovách konania, argument sťažovateľky, ktorým poukazuje na okolnosť, že úkon právnej služby, za ktorý bola žalobcovi priznaná náhrada trov uznesením vyššieho súdneho úradníka v spojení s uznesením sudcu, nepredstavuje podanie vo veci samej (tento argument sťažovateľka predniesla už v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a aj v ústavnej sťažnosti, pozn.), možno s poukazom na § 13a ods. 1 a 2 vyhlášky vyhodnotiť ako taký, ktorý mohol byť spôsobilý ovplyvniť rozhodnutie okresného súdu o sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Z uvedeného dôvodu sa s predmetným argumentom okresný súd mal v uznesení sudcu náležite vyrovnáť, čo však neurobil. Uznesenie sudcu je vo vzťahu k záveru okresného súdu o určení odmeny za úkon právnej služby vo výške základnej sadzby tarifnej odmeny nepreskúmateľné,

keď sa okresný súd nijakým spôsobom nevyjadril k danému argumentu sťažovateľky prezentovanom v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Rozhodnutie okresného súdu je navyše aj zmätočné, keď okresný súd v uznesení vyššieho súdneho úradníka uviedol, že náhradu priznal za „*písomné podanie vo veci samej (vyjadrenie k odvolaniu)*“. K tomuto ústavný súd dodáva, že to bol práve žalobca, kto podal odvolanie, teda neprichádzalo do úvahy, aby sa žalobca vyjadroval k svojmu vlastnému odvolaniu. Táto zmätočnosť nebola odstránená ani uznesením sudcu.

28. Uvedený postup, resp. pochybenie okresného súdu, možno podľa ústavného súdu považovať za vybočenie z procesných pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania dosahujúce ústavno-právnu intenzitu, ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd pristúpil k vysloveniu porušenia týchto sťažovateľkou označených práv napadnutým uznesením sudcu (bod 1 výroku nálezu).

29. Ústavný súd v súvislosti s návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého uznesenia sudcu a vrátenie veci okresnému súdu dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze, opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, rešpektujúc obsah a zmysel práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom zistené.

30. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľky zaručeného jej v čl. 20 ods. 1 ústavy, v čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. US 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením sudcu a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa okresný súd v ďalšom konaní sám vyrovnal s ochranou uvedených práv hmotnoprávneho charakteru. Ústavný súd preto tejto časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

31. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 450,29 eur (bod 3 výroku nálezu).

32. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2020 je 177 eur a hodnota režijného paušálu

je 10,62 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Právny zástupca sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty, preto sa odmena advokáta zvyšuje o 20 % dane z pridanej hodnoty. Pokiaľ ide o repliku sťažovateľky z 9. marca 2021, ústavný súd za tento úkon právnej služby náhradu trov nepriznal, pretože toto písomné podanie vo veci samej neprinieslo nové skutočnosti alebo informácie, ktoré by ústavnému súdu neboli už skôr známe zo sťažnosti a z predloženého súdneho spisu.

33. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu